- Gi respons på artikler gjennom artiklenes kommentarfelt på *tidsskriftet.no*. Innleggene publiseres fortløpende på Tidsskriftets nettside og et utvalg av innleggene publiseres også i papirutgaven i spalten «Brev til redaktøren». Redaksjonen forbeholder seg retten til å foreta redaksjonelle endringer. Forfattere av vitenskapelige artikler har tilsvarsrett, jf. Vancouver-gruppens regler.

Re: Sesongjusterte fødsler er ikke jevnt fordelt på datoer

Dønvoid viser interessante variasjoner i fordelingen av fødselsdager i befolkningen (1, 2). Konklusjonen hans, at «Studien kan bidra til bedre bemanningsplanlegging på fødselsklinikker», mener jeg imidlertid er villende.

Dønvoid mener å ha funnet at det fødes flere på datoer med lav tverrsum. Men som han selv peker på, skyldes dette en tendens til «avrunding» ved at flere rapporterer fødselsdager på datoene 1 og 2 samt datoer som slutter på 0 og 5, det som i demografi kalles for sifferpreferanse. Personer som ikke er helt sikre på sin fødselsdato har nemlig en tendens til å oppgi slike dager. De som er født i Norge etter folkeregisterets opprettelse i 1964 oppgir ikke selv sin fødselsdag til folkeregisteret, men innvandrere gjør det, og de har en betydelig overhyppighet av fødsler på disse dagene. Derfor er det så å si ingen overhyppighet av fødte på dager som slutter på 0 og 5, samt på de første dagene i måneden for de som er født i Norge, men for innvandrere er det en klar tendens til dette. Spesielt har mange av dem fått registrert 1. januar som fødselsdag dersom det har vært uklarhet om dagen.

For fødsler i Norge er det en klar underhyppighet av fødte i helger og på helligdager som 1. og 17. mai, julaften, 1. og 2. juledag (3). Det er altså ingen grunn til at bemanningsplanleggingen på fødselsklinikkene skal ta hensyn til Dønvoids funn.

Helge Brunborg

Helge.Brunborg@gmail.com

Helge Brunborg (f. 1944) er forsker.

Ingen oppgitte interessekonflikter.

Litteratur

1. Dønvoid T. Sesongjusterte fødsler er ikke jevnt fordelt på datoer. Tidsskr Nor Legeforen 2014; 134: 1834.
2. Dønvoid T. Benfords lov i fødselsdata. 2014. Tilfeldig gang. <http://sites.google.com/site/statistiskforening/tilfeldig-gang> [22.10.2014].
3. Brunborg H. Fødsler i jule- og nyttårshelgen: Få fødsler, mange unnfangelser. www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/fa-fodsler-mange-unnfangelser [22.10.2014].

T. Dønvoid svarer:

Brunborg blander feilaktig ekvidistant datofastsettelse av myndighetene for utjevningsformål med sifferpreferanse. Analysen gir signifikante resultater for etniske nordmenn, vestlige innvandrere og ikke-vestlige innvandrere. Det er kun de ekstremt signifikante resultatene for ikke-vestlige innvandrere jeg i artikkelen sier skyldes datofastsetting av myndighetene.

Når det gjelder datofastsetting påvirket av sifferpreferanse av personer selv eller deres nærstående, så er det ofte kulturelt bestemt. Bursdagen til Jesus er mye brukt, både av de som får julegavene den 24. og 25. desember (1). Tallet 3 viser seg å være en gjenganger hos psykiatriske pasienter (2). Tallet 1 og 7 er også ofte valgt som førstesiffer for store tall (3). Dette er interessant i seg selv, men bidrar lite til å forstå mine funn. Årsaken er at datofastsetting av personer selv eller nærstående for etniske nordmenn utgjør en meget liten andel av antall fødselsdatoer. Vi bør altså «se skogen for bare trær».

Siden resultatene for etniske nordmenn var såpass signifikante, fant jeg det lite interessant å se på perioden etter effektiviseringen av folkeregisteret. Årsaken var at feilregistrering og sifferprefe-

ranser grunnet fødsler uten assistanse av sykehus eller jordmødre etter 1965 ikke er i nærheten av et slikt omfang som er nødvendig for å redusere Z-verdiene tilstrekkelig.

Nå har jeg likevel testet hele perioden etter 1965 og delperioder opp mot 2012. Det finnes fortsatt sterk signifikans. Brunborg glemmer i sin konklusjon at det også er signifikante resultater lenge før både innvandringen og opprettelsen av DSF. Det jeg i artikkelen peker på som hovedforklaring til signifikant testresultat er ikke datofastsetting, men Benfords lov.

Terje Dønvoid

donvoid@gmail.com

Terje Dønvoid (f. 1968) er selvstendig konsulent.

Ingen oppgitte interessekonflikter.

Litteratur

1. Stieger S, Krizan Z. Cultural Influences on Number Preferences: Christmas and Grading Systems. Psychol Rec 2013; 63: 185–92.
2. Kuloğlu M, Atmaca M, Tezcan AE et al. Color and number preferences of patients with psychiatric disorders in eastern Turkey. Percept Mot Skills 2002; 94: 207–13.
3. Dresslar FB. Guessing, as Influenced by Number Preferences. Popular Science Monthly vol 54, 1899. http://en.wikisource.org/wiki/Popular_Science_Monthly/Volume_54/April_1899/Guessing,_as_Influenced_by_Number_Preferences [3.11.2014].

Re: En krigers bekjennelser

Denne anmeldelsen av Iver Mysteruds nye bok «Flåttoverførte sykdommer» synes jeg er noe påfallende og følelsesladet (1). Spiroketer fra munnhulen ble påvist med sikkerhet av Antonio van Leeuwenhoek, mannen som oppdaget bakterier, og illustrert og beskrevet i «Archana Naturae» i 1695. Spiroketene ble påvist med ytterst enkle midler, og beskrivelsen av apparatur og teknikker kan være av interesse for leger som fortsatt behersker sin latin (2).

Carl Morten Motzfeldt Laane

c.m.m.laane@ibv.uio.no

Carl Morten Motzfeldt Laane (f. 1940) er dr. philos og professor ved Universitetet i Oslo.

Ingen oppgitte interessekonflikter.

Litteratur

1. Henriksen TH. En krigers bekjennelser. Tidsskr Nor Legeforen 2014; 134: 1973.
2. Van Leeuwenhoek A. Archana Naturae Detecta. Delphis Batavorum, Henricum a Krooneveld, 1695.